

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıda yazılı sorularımın Anayasa'nın 98. İçtüzüğü'nün 96. maddesi gereğince Adalet Bakanı Abdülhamit GÜL tarafından yazılı olarak yanıtlanması konusunda gereğini arz ederim.

Gülizar BİÇER KARACA
Denizli Milletvekili

Akıllı Teknolojilerin Ceza İnfaz Kurumlarına Entegrasyonu Projesi kapsamında e-görüş uygulamasının hayata geçirildiği, Adalet ile Ulaştırma ve Altyapı Bakanlarının katılımıyla gerçekleşen tanıtım toplantısıyla duyurulmuş, ilk olarak Ankara Sincan Kadın Kapalı Cezaevi'nde uygulanmaya başlandığı belirtilmiştir. Bu çerçevede “gerekli teknik altyapının kurulu bulunduğu Adalet Bakanlığınca belirlenen kurumlarda, hükümlü ve tutuklular yakınlarıyla haftada 30 dakika görüntülü görüşme yapabilecek. Görüntülü görüşme sistemi, oda veya koğuş içine ya da idarece uygun görülen yerlere kurulacak” açıklamaları basında ve kamuoyunda geniş yankı bulmuştur. Tutuklu ve hükümlülerin hayatını kolaylaştıracağı ve aileleri için sevindirici olarak yansıtılan bu proje idarenin keyfi uygulamalarına neden olabilecek niteliktedir. Hükümlü ve tutukluların, barındırıldığı her odaya yerleştirilmesi planlanan akıllı multimedya (çoklu ortam) cihazlarına biyometrik veri ile giriş yapılacağı, görüntülü ve sesli görüşme, kantin sipariş yönetimi ile online ödeme, görüntülü sağlık hizmetleri, kütüphane kitap talebi, dilekçe ve başvuru işlemlerinin ek personele ihtiyaç duymadan yapabilecekleri paylaşılmıştır. Projenin tanıtım toplantısı anayasal güvencelere ve uluslararası insan haklarına aykırılık taşıma riski barındırmaktadır. Tutuklu ve hükümlülerin bulunduğu her oda ve koğuşa idarenin tek taraflı açma/kapama yetkisinde olan ses ve görüntü alan bir cihazın yerleştirilmesi, bağımsız ve sivil denetimden uzak olan kapalı kurumlar bakımından daha da sakıncalıdır. Özel hayatın gizliliği; izinsiz teknik dinleme ve görüntülenme kaygısı ile kapasitenin üzerindeki koğuşlarda aile veya avukat ile görüşün yapılması haberleşme özgürlüğü ve CMK yükümlülüklerini de ihlal eder niteliktedir. Paylaşılan bilgiler doğrultusunda tutuklu ve hükümlülerin insan onuruna uygun, temel haklarından yararlandığı bir infaz sisteminden sahip olunan hakların özüne dokunan nitelikte bir projedir. Bu bağlamda;

- 1- Uluslararası insan hakları hukukuna, anayasamıza ve ceza muhakemesi kanununa aykırı nitelikteki bu projeyi uygulayabilmek için Bakanlığınızca bir mevzuat değişikliği çalışması yapılmış mıdır?
- 2- Bakanlığınız anayasada sağlanan özel hayatın gizliliği ve haberleşme özgürlüğüne dair güvenceleri değiştirmek için anayasa değişikliği hazırlamış mıdır?
- 3- Bakanlığınız tarafından hükümlü ve tutukluların “görüntülü” ya da “sesli” görüşme yapmasını sağlayacağı belirtilen proje öncesinde hangi illerde hangi ceza infaz kurumları için ön fizibilite çalışması yapılmıştır?

- 4- E-görüş uygulamasından yararlanması planlanan tutuklu/hükümlü sayısı ve cezaevlerine göre dağılımı ne şekilde öngörülmüştür? Bu kişilerin yaş ve cinsiyet dağılımı nasıldır? Kadın ile çocuk ve gençlik ceza infaz kurumları da projeye dahil midir dahilse hangileridir?
- 5- Söz edilen proje için hangi cezaevleri belirlenmiştir? E-görüş uygulaması kademeli olarak tüm cezaevlerinde, hangi takvime göre hayata geçirilecektir?
- 6- Cezaevi İdaresi'ne bırakılan yetkinin sınırları ne şekilde belirlenmiştir? Koğuşlara yerleştirilecek e-görüş sistemi için kullanılacak araç/aletin nereye yerleştirileceği konusunda yetkili ve sorumlu kim ya da kimler olacaktır?
- 7- Tutuklu ya da hükümlülerin özel hayatını izleme-dinleme-görüntüleme-kontrol amacıyla kullanılması riski göz önünde bulundurulmuş mudur?
- 8- Tutuklu ya da hükümlülerden itiraz edilmesi, özel hayatın gizliliği çerçevesinde aletin koğuşlarına veya odalarına yerleştirilmemesi talepleri gelmesi durumunda, koğuşlara veya odalara sistemin yerleştirilmemesi sağlanabilecek midir?
- 9- Sisteme tutuklu veya hükümlünün hangi biyometrik verisi ile erişmesi öngörülmüştür? Bu veriler ne zaman ve ne şekilde toplanmıştır? Retina taraması veya avuç içi taramasına ilişkin kişisel veriler cezanın infazının tamamlanmasıyla veri tabanınızdan silinmekte midir? Bu veriler herhangi bir üçüncü gerçek veya tüzel kişi ile paylaşılmakta mıdır? Proje tanıtım toplantısında proje bileşenlerinden olan GSM operatörüne tutuklu ve hükümlülerin biyometrik verileri verilmiş midir? Çocuk, genç, kadın, engelli, kronik hastalığı olan gibi özgü durumlardaki herkesin biyometrik verileri paylaşılmadan aydınlatılmış onam alınmış mıdır?
- 10- Kütüphane ve kantin hizmetlerine sistem aracılığı ile erişme kolaylığı olarak tanıtılan projede, bu hizmetlere erişim isteğe bağlı olarak mı sistem üzerinden yapılacaktır? Tutuklu veya hükümlü tercihiyle göre kütüphaneye ve kantine gidebilecek midir? Proje uygulandığı ceza infaz kurumlarında tutuklu ve hükümlülerin odadan/koğuştan çıkmaması için mi kullanılacaktır?
- 11- Ceza infaz kurumlarında doktor sayısının yetersiz olması, sevklerde sorun yaşanması, düzenli alınması gereken tedavilere erişimde yaşanan yerleşik sorunlar görüntülü sağlık hizmeti ile bir başka deyişle tutuklu veya hükümlünün doktora erişme hakkını yok ederek mi aşılmaya çalışılmaktadır? Sağlık Bakanlığı'ndan bu hizmetleri görüntülü sunma konusunda görüş alınmış mıdır? Kurumunuzda görev yapan sağlık emekçileri veya meslek örgütleri olan il tabip odalarından veya Türk Tabipler Birliği'ne bu husus sorulmuş mudur?
- 12- Avukat görüşlerini ortadan kaldırır nitelikteki dijital görüşme ile ilgili avukatlardan veya meslek örgütleri olan il barolarından veya Türkiye Barolar Birliğinden görüş alınmış mıdır?
- 13- Pandemi ile mücadeleyi kapasiteye uygun koğuşlar, sıcak su, banyo, hijyen koşullarını arttırmak yerine tutuklu ve hükümlüleri odalarından/koğuşlarından hiç çıkarmama ile mi yapmayı planlamaktasınız?